

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова

М. В. ВОЛОСЮК, С. І. СЕРГІЙЧУК

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до виконання кваліфікаційної роботи магістра
для спеціальності D3 «Менеджмент»**

Рекомендовано Методичною радою НУК

ВИДАВНИЦТВО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМ. АДМІРАЛА МАКАРОВА

2025

УДК 378.22:005(076)

В68

Автори:

М. В. Волосяк, д-р екон. наук, доцент, професор кафедри менеджменту НУК;

С. І. Сергійчук, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри менеджменту НУК

Рецензент В. В. Івата, канд. екон. наук, доцент, декан факультету економіки та екології моря НУК

Рекомендовано Методичною радою НУК

Волосяк М. В.

В68 Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційної роботи магістра для спеціальності D3 «Менеджмент» / М. В. Волосяк, С. І. Сергійчук. – Миколаїв : НУК, 2025. – 40 с.

Вміщено деталізовану методику підготовки та оформлення кваліфікаційних робіт здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю «Менеджмент». Розглянуто ключові вимоги до змісту, структури, обсягу і формату подання матеріалу, з акцентом на теоретичній, практичній та проєктній частинах роботи. Особливу увагу приділено процедурі прилюдного захисту кваліфікаційної роботи, а також наведено зразки необхідних документів, які використовуються в процесі підготовки магістерської роботи.

Призначено для здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Менеджмент».

УДК 378.22:005(076)

© М. В. Волосяк, С. І. Сергійчук, 2025

© Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова, 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	6
1.1. Загальні положення.....	6
1.2. Тематика кваліфікаційної роботи.....	8
1.3. Структура кваліфікаційної роботи.....	9
1.4. Вимоги до написання анотації.....	10
1.5. Вимоги до написання вступу.....	10
1.6. Вимоги до написання основної частини кваліфікаційної роботи.....	11
1.7. Вимоги до загальних висновків.....	14
1.8. Вимоги до списку використаних джерел.....	14
1.9. Вимоги до додатків.....	15
РОЗДІЛ 2. ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА.....	16
2.1. Загальні правила оформлення кваліфікаційної роботи.....	16
2.2. Оформлення допоміжних матеріалів.....	17
2.3. Оформлення доповіді та ілюстративного матеріалу.....	18
РОЗДІЛ 3. ПОРЯДОК І ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА.....	20
3.1. Попереднє обговорення кваліфікаційної роботи магістра.....	20
3.2. Перевірка кваліфікаційної роботи на академічний плагіат.....	21
3.3. Процедура прилюдного захисту магістерської роботи.....	22
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	24

ДОДАТКИ.....	26
Додаток А.....	26
Додаток Б.....	31
Додаток В.....	34
Додаток Г.....	35
Додаток Д.....	36
Додаток Е.....	38
Додаток Ж.....	39

ВСТУП

У сучасних умовах розвитку освіти та підвищення вимог до фахової підготовки майбутніх менеджерів особливого значення набуває системний підхід до написання та оформлення кваліфікаційних робіт. Магістерська робота – це не лише підсумок навчання, а й інструмент демонстрації здобутих компетентностей, вміння критично мислити, аналізувати управлінські ситуації та пропонувати обґрунтовані рішення. Відтак необхідність у чітких, зрозумілих та практично орієнтованих методичних матеріалах є вкрай актуальною.

Запропоновані методичні рекомендації покликані полегшити процес самостійної роботи над кваліфікаційним дослідженням, надаючи послідовну логіку виконання всіх етапів – від вибору теми до підготовки до захисту. Вони зорієнтовані на дотримання академічних стандартів, логічне структурування тексту, коректне використання джерел та практичну спрямованість досліджень у сфері менеджменту.

Матеріали адаптовані до специфіки спеціальності D3 «Менеджмент» та враховують чинні вимоги до оформлення наукових праць у вітчизняному освітньому просторі. Методичні рекомендації сприятимуть формуванню професійної компетентності та підвищенню якості підготовки висококваліфікованих спеціалістів у галузі менеджменту.

Методичні рекомендації стануть надійним орієнтиром для здобувачів, які прагнуть не лише успішно захистити свою роботу, а й розвиватися як фахівці нового покоління, здатні продукувати інноваційні ідеї та ефективно втілювати їх у практику управління.

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

1.1. Загальні положення

Випускна кваліфікаційна робота – це кваліфікаційне самостійне дослідження, що виконує студент під час завершення навчання за освітньою програмою; призначене для об'єктивної оцінки ступеня сформованості компетентностей в обраній сфері професійної діяльності, які закріплені у стандартах вищої освіти відповідного освітнього ступеня, містить висновки та пропозиції за результатами аналітичних і експериментальних досліджень, направлені на вирішення актуальної науково-практичної / суспільно важливої проблеми [1, с. 4].

Випускна кваліфікаційна робота містить результати дослідження стану вивчення проблеми (огляд та аналіз), детально обґрунтовану і належним чином оформлену пропозицію, що передбачає впровадження (за можливості) певних змін (нововведень) у діяльність об'єкта дослідження та висновки.

Підготовка випускної кваліфікаційної роботи (проекту) передбачає виконання студентами таких завдань [1, с. 4–5]:

- поглиблення, систематизацію та закріплення знань, набутих у процесі навчання;

– розвиток навичок та умінь здійснення інформаційно-аналітичної, проєктно-дослідницької діяльності для розв’язання прикладних задач з тематики дослідження;

– закріплення та розвиток теоретичних знань за темою випускної кваліфікаційної роботи (проєкту) – на основі вивчення та систематизації сучасних спеціальних інформаційних джерел вітчизняних і зарубіжних авторів, проведення її критичного аналізу, узагальнення історичного та ґносеологічного аналізу;

– розвиток умінь вести науковий пошук, узагальнювати різні пропозиції (точки зору, методичні підходи, концепції), чітко аргументувати власну точку зору з досліджуваної проблеми;

– набуття вміння адаптації теоретичних положень, методичного інструментарію, викладеного у спеціальній літературі, передового досвіду науковців та практиків до умов діяльності об’єкта дослідження;

– закріплення практичних навичок проведення досліджень, формування його методичного забезпечення – з урахуванням сутності поставленої проблеми та обмежень, що мають тісний зв’язок з діяльністю об’єкта дослідження;

– опанування навичками логічного, аргументованого та послідовного обґрунтування висловленої пропозиції стосовно проблеми, що вирішується, проведення планових і прогнозних розрахунків з використанням сучасного методичного забезпечення, оцінювання ефективності висловленої пропозиції;

– оволодіння системним підходом, сучасною методологією, методичним інструментарієм та технологічними прийомами обґрунтування власних пропозицій, оцінки їх наслідків, упровадження розроблених рекомендацій та пропозицій у практичну діяльність конкретного підприємства (організації, установи).

У методичному плані зміст випускної кваліфікаційної роботи (проєкту) базується на компетентностях студентів, сформованих у процесі теоретичного навчання, виконання

ними науково-дослідної роботи, а також проходження практик [1, с. 5].

Випускна кваліфікаційна робота здобувача освітнього ступеня магістра виконується з метою підтвердження рівня професійної та наукової підготовки випускника другого рівня вищої освіти. Основне завдання її автора – продемонструвати здатність розв’язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій (відповідно до сьомого рівня Національної рамки кваліфікацій) [1, с. 5].

Випускна кваліфікаційна робота виконується державною мовою. Написання випускної кваліфікаційної роботи іншою, ніж державна, мовою можливе за заявою студента, на основі якої здійснюється подання інституту / факультету та відбувається погодження ректором. Студенти, які навчаються за освітніми програмами англійською мовою викладання, виконують випускну кваліфікаційну роботу англійською мовою [1, с. 5].

За дані, викладені у випускній кваліфікаційній роботі, порядок використання фактичного матеріалу під час її виконання, обґрунтованість та достовірність висновків, положень, персонально відповідає студент і науковий керівник. Не допускається запозичення (плагіат) матеріалу [1, с. 5].

Кваліфікаційні роботи розміщуються в репозитарії бібліотеки університету [1, с. 6].

1.2. Тематика кваліфікаційної роботи

Тематика кваліфікаційних робіт повинна бути актуальною, відповідати сучасному стану й перспективам розвитку науки і техніки. Під час вибору теми враховуються реальні проблеми та завдання [1, с. 6]. Вона може передбачати використання результатів наукових досліджень кафедри та визначається кафедрою менеджменту (дод. А, Б).

Студентам надається право запропонувати свою тему кваліфікаційної роботи з обґрунтуванням доцільності її

розробки. У таких випадках перевага надається темам, що продовжують тематику виконаної курсової роботи або темам, безпосередньо пов'язаним із місцем майбутньої професійної діяльності випускника [1, с. 6].

Тема кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня вищої освіти «магістр» може бути логічним продовженням кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр» [1, с. 6].

Здобувачі погоджують теми зі своїми керівниками кваліфікаційних робіт, після чого теми кваліфікаційних робіт затверджуються, за поданням гарантів освітніх програм, на засіданнях відповідних кафедр **не пізніше чим за три місяця** до захисту кваліфікаційних робіт [1, с. 6] (дод. В).

1.3. Структура кваліфікаційної роботи

Зміст кваліфікаційної роботи має відповідати темі і плану. Робота повинна мати внутрішню єдність, бути завершеною та відображати хід і результати дослідження, передбачати елементи новизни, містити особистий внесок здобувача вищої освіти в її розвиток, одержані результати мають нести практичне значення [1, с. 8].

Структура кваліфікаційної роботи [1, с. 8]:

- титульний аркуш (дод. Г);
- завдання (дод. Д);
- анотація, ключові слова;
- зміст (дод. Е);
- перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів (за потреби);
- вступ;
- основна частина, що складається з розділів, кожний із яких завершується висновками до розділу;
 - висновки (відповідно до поставлених у вступі завдань);
 - список використаних джерел;
 - додатки (у разі потреби).

У змісті (подається на початку кваліфікаційної роботи) містяться назви й номери початкових сторінок усіх структурних компонентів роботи, зазначених у попередньому абзаці. Зміст кваліфікаційної роботи може займати 1–1,5 сторінки. Назви розділів повинні бути стислими і зрозумілими, літературно грамотними, безпосередньо пов'язаними з назвою роботи, але не повторювати її.

1.4. Вимоги до написання анотації

До кваліфікаційної роботи додається **анотація українською мовою (500 знаків)** [1, с. 8] та **розширена англійською мовою (1000–1200 знаків)**, яка містить одержані результати, ступінь їх упровадження та сферу застосування. Анотація до кваліфікаційної роботи повинна бути стислим викладом основного змісту дослідження, відображати його мету, завдання, методи, основні результати та висновки. Вона має бути інформативною, чіткою, логічно структурованою та не містити зайвої інформації. Текст слід викладати офіційно-науковим стилем, уникати складних конструкцій і надмірного використання спеціальної термінології.

1.5. Вимоги до написання вступу

Вступ розкриває суть і стан проблеми, її значущість, підстави й вихідні дані для розроблення теми. У вступі обґрунтовується актуальність та розкривається значення обраної теми для відповідної галузі; формулюються мета та завдання, об'єкт і предмет дослідження; наводиться огляд останніх досліджень і публікацій з теми роботи [1, с. 8].

Мета формулюється одним реченням і повинна впливати з теми роботи [1, с. 8].

Завдання деталізують і розкривають мету. Характер завдань зумовлює структуру роботи і визначає назви розділів. Зміст завдань формулюють, використовуючи такі

слова: визначити, установити, схарактеризувати, розробити, виявити, сформулювати, розкрити тощо [1, с. 8].

Об'єкт дослідження – частина об'єктивної реальності, процес або явище, у якій існує проблемна ситуація, обрана для вивчення. Предмет дослідження міститься в межах об'єкта. Він визначає тему кваліфікаційної роботи та аналіз останніх досліджень із цієї теми [1, с. 8].

Апробація результатів дослідження (у разі наявності) – наводяться відомості щодо участі автора в конференціях, круглих столах із проблематики, пов'язаної з темою дипломної роботи, а також перелік публікацій із теми дипломної роботи, який оформлюється у вигляді додатка до роботи [1, с. 8].

1.6. Вимоги до написання основної частини кваліфікаційної роботи

В основній частині викладається зміст дослідження: основні теоретичні положення з предмета дослідження, спрямовані на досягнення поставлених мети та завдань. Кожний розділ кваліфікаційної роботи повинен закінчуватися короткими висновками.

Теоретичний розділ кваліфікаційної роботи

Перший розділ (теоретичний) містить обґрунтування ролі й місця досліджуваних явищ та процесів у діяльності підприємства. У цьому розділі розглядається теоретична база обраної проблеми, надається огляд літературних джерел, нових розробок, опублікованих статистичних даних, іншої інформації, пов'язаної з темою кваліфікаційної роботи, із обов'язковими посиланнями на джерела.

На основі аналізу джерел розкриваються підходи різних авторів до розв'язання проблеми, визначаються подібності та відмінності їхніх поглядів, обґрунтовуються власні позиції щодо теми дослідження. У цьому ж розділі подається аналіз чинного законодавства України, офіційно-розпорядчих

документів, нормативної та довідкової бази за досліджуваною проблемою. Розкривається власне розуміння цієї бази, обґрунтовується необхідність та доцільність окремих документів для розв'язання поставленої проблеми.

Для підвищення наочності та розуміння матеріалу текст необхідно ілюструвати графічними матеріалами (таблицями, схемами, діаграмами тощо).

Обсяг першого розділу не повинен перевищувати 25...30 % загального обсягу кваліфікаційної роботи.

Аналітичний розділ кваліфікаційної роботи

В аналітичному розділі наводиться аналіз досліджуваної проблеми з використанням різних методів дослідження. Студент повинен виявити тенденції розвитку, визначити недоліки та їх причини, а також запропонувати шляхи їх можливого усунення. Цей розділ є техніко-економічним обґрунтуванням подальших розробок.

У першому підрозділі другого розділу подається стисла характеристика об'єкта дослідження: форма власності, організаційно-правова форма, галузева приналежність, дата та засновники підприємства (організації), місцезнаходження, матеріально-технічна база, основні економічні показники за звітний період, чисельність працівників, схема структури апарату управління тощо.

У другому підрозділі наводиться характеристика сучасного стану досліджуваної теми на об'єкті дослідження, діагностується діяльність підприємства (організації) щодо обраного напрямку дослідження. Проводиться ґрунтовний аналіз із використанням накопиченого фактичного матеріалу та залученням усіх теоретичних знань студента. Аналіз має відповідати методологічним підходам, розкритим у попередньому розділі. Усі аналітичні розрахунки, таблиці, графіки, діаграми повинні супроводжуватися тлумаченням та висновками, що дозволяють визначити сутність управлінських процесів на підприємстві (в організації).

Джерелом інформації є планові та фактичні показники господарської діяльності, статистична та бухгалтерська звітність, накази, розпорядження, результати спостережень, опитувань, обстежень та інших методів збору первинної інформації. Під час виконання розрахунків обов'язковим є використання ПК.

Третій підрозділ аналітичного розділу присвячується аналізу впливу предмета дослідження на загальні результати діяльності об'єкта дослідження – фінансові, економічні, техніко-технологічні, соціальні, екологічні аспекти тощо.

Обсяг другого розділу – 30...35 % загального обсягу кваліфікаційної роботи.

Проектний розділ кваліфікаційної роботи

У третьому розділі наводяться розроблені на основі прогресивного вітчизняного та зарубіжного досвіду рекомендації і пропозиції щодо усунення виявлених у попередньому розділі недоліків. Вони повинні мати конкретний характер та бути спрямовані на підвищення ефективності діяльності підприємства (організації). За потреби студент може розробити моделі управління параметрами розвитку та діяльності організації (підприємства) на базі основних теоретичних положень, методичних підходів і висновків, викладених у попередніх розділах.

У другому підрозділі проектного розділу подається обґрунтування заходів щодо вдосконалення діяльності об'єкта дослідження, з урахуванням висновків, зроблених у другому розділі. Визначається практична значущість запропонованих заходів, їхня відповідність сучасним тенденціям розвитку підприємств та організацій.

Розрахунок економічного та інших видів ефекту від запропонованих заходів, їх відповідність критеріям оптимальності, цільової ефективності та практичної реалізованості наводиться у третьому підрозділі проектної частини. Проводиться оцінка можливого впливу змін на фінансові та

операційні показники підприємства, ураховується соціальний, екологічний і технологічний ефект.

Обсяг третього розділу становить 25...30 % загального обсягу кваліфікаційної роботи.

Під час викладення матеріалу слід дотримуватися логічного зв'язку між главами та забезпечувати послідовність розвитку основної теми протягом усієї роботи.

1.7. Вимоги до загальних висновків

У висновках викладаються найбільш важливі теоретичні та практичні результати, одержані під час дослідження, а також рекомендації щодо наукового і практичного використання одержаних результатів. Вони повинні бути чітко та зрозуміло сформульовані – треба уникати розмитих і нечітких формулювань. Крім того, у висновках до роботи можуть аргументуватися перспективи подальшого вивчення теми дослідження. Ознайомлення з текстом висновків повинно сформувати уявлення про ступінь реалізації автором кваліфікаційної роботи поставленої мети й завдань. Висновки повинні відображати досягнення поставлених завдань та розкривати їх [1, с. 9].

1.8. Вимоги до списку використаних джерел

Список використаних джерел подається в порядку, за яким їх уперше згадують у тексті або в алфавітному порядку з їхньою наскрізною нумерацією. Список не обмежується, проте має бути достатнім (15–80 примірників) для більш повного розкриття теми та проведення критичного аналізу наявних публікацій із досліджуваних проблемних питань. У списку мають переважати джерела, опубліковані *не раніше ніж за 5 років* до написання роботи. До цього списку включаються всі публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, нормативно-правові та організаційно-розпорядчі акти,

електронні ресурси. Усі джерела вказуються тією мовою, якою вони видані. Запозичення тексту без посилань на першоджерело не дозволяється [1, с. 9].

Для забезпечення вимог наукової етики з метою можливості відтворення матеріалу використаних джерел роботи, у тексті вміщують посилання. Посилання робляться після закінчення цитування джерела або після узагальненого викладу даних, запозичених з конкретного джерела (джерел). У тексті кваліфікаційної роботи повинні бути посилання на всі ілюстрації, таблиці, формули, що наводяться, та на всі джерела інформації, якими скористався автор під час виконання дослідження. Посилання та список використаних джерел повинні бути оформлені відповідно до вимог Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання» [1, с. 9].

1.9. Вимоги до додатків

Цифрові, інформативні матеріали, що не використовуються в роботі під час аналізу, а тільки підтверджують певні положення, подаються в додатках, розміщених наприкінці роботи, після списку використаних джерел. Додатки також можуть містити таблиці, рисунки, графіки, анкети, тести, програми спостережень, питання до інтерв'ю, методичні розробки тощо. Додатки розміщують у порядку появи посилань у тексті. Додатки оформляються як продовження дипломної роботи на її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті [1, с. 9].

РОЗДІЛ 2

ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

2.1. Загальні правила оформлення кваліфікаційної роботи

Текстова частина дипломної роботи повинна бути надрукована на стандартних аркушах білого одностороннього паперу (формат А4). Основний обсяг кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня вищої освіти «магістр» – у межах 50–80 сторінок. Обсяг списку використаних джерел і додатків до основного обсягу дипломної роботи не враховується. Робота друкується 14-м розміром шрифту Times New Roman з міжрядковим інтервалом 1,5 (29–30 рядків на сторінку) і мати поля: зліва – 30 мм, справа – 10 мм, зверху та знизу – по 20 мм; сторінки повинні бути пронумеровані за порядком від титульного аркуша до останньої сторінки. Кожну структурну частину роботи починають із нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи: «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими друкованими жирними літерами симетрично до тексту по центру сторінки (без крапки) та не мають номери. Інші структурні частини поділяються на розділи, підрозділи та пункти. Розділи нумерують послідовно суцільною нумерацією в межах основної частини дипломної роботи (між Вступом та Висновками). Перед назвою розділу вказується слово «РОЗДІЛ» та його номер. (Наприклад – РОЗДІЛ 2. ФІНАНСОВИЙ

ОБЛІК ОБОРОТНИХ АКТИВІВ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ) [1, с. 10].

Підрозділи нумерують послідовно суцільною нумерацією в межах розділу. Перед назвою підрозділу ставиться номер розділу та номер підрозділу. Між номером розділу та номером підрозділу ставиться крапка. (2.1. Первинна документація та документообіг з обліку оборотних активів суб'єкта господарювання) [1, с. 10].

2.2. Оформлення допоміжних матеріалів

До допоміжних матеріалів належать: ілюстрації (схеми, діаграми, графіки, креслення тощо), формули, таблиці, додатки [1, с. 9].

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації через крапку. Номер, назва ілюстрації та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією по центру. Ілюстрації варто наводити безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації, розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстрацію, розміри якої більше формату А4, рекомендується розміщувати в додатках. За потреби, ілюстрації доповнюють поясненнями, або коментарем [1, с. 9].

Цифровий матеріал у роботі необхідно подавати у вигляді таблиці. Таблиця повинна мати назву та номер. Нумерують таблиці послідовно суцільною нумерацією в межах розділу арабськими цифрами (за винятком таблиць, що наводяться в додатках). Номер таблиці складається з номера розділу та порядкового номера таблиці, відокремлених між собою крапкою. У правому верхньому куті над заголовком таблиці курсивом указують «Таблиця» та її номер. У наступному рядку, по центру, указують назву

таблиці (жирним шрифтом малими літерами, крім першої великої). Назва має бути стислою і відбивати зміст таблиці [1, с. 10].

Формули нумерують у межах розділу арабськими цифрами. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули в розділі, відокремлених крапкою. Нумери формул пишуть біля правого поля сторінки на рівні відповідної формули у круглих дужках, наприклад: (2.1) (перша формула другого розділу). Посилання на формули зазначають порядковим номером формули в дужках, наприклад: «... у формулі (2.1)». Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів формули наводять під нею в тій послідовності, у якій вони подані у формулі. Значення кожного символу та числового коефіцієнта записують із нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Формули та рівняння виконуються у формульному редакторі Microsoft Equation 3.0 або MathType 4.0 Equation, розташовуються безпосередньо після тексту, у якому вони згадуються, посередині рядка. Кожна формула відокремлюється від тексту одним вільним рядком. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знаків (=), (:) [1, с. 10].

2.3. Оформлення доповіді та ілюстративного матеріалу

Підготовка до захисту кваліфікаційної роботи передбачає складання тез виступу, оформлення наочних матеріалів та опрацювання відповідей на можливі зауваження рецензента.

Під час захисту студент повинен висвітлити:

- актуальність обраної теми;
- основні теоретичні та методичні положення, що є основою дослідження;
- результати аналізу досліджуваної проблеми;

- конкретні рекомендації щодо її вирішення або вдосконалення відповідних процесів із поясненням можливості впровадження в діяльність конкретного підприємства;
- очікуваний економічний, соціальний та інші ефекти від запропонованих заходів.

Виступ має бути лаконічним, без переказу теоретичних положень, запозичених із літературних чи нормативних джерел. Оптимальна тривалість доповіді – 5–7 хвилин.

РОЗДІЛ 3

ПОРЯДОК І ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

3.1. Попереднє обговорення кваліфікаційної роботи магістра

Захисту кваліфікаційних робіт передуює їхнє попереднє обговорення (попередній захист) на засіданні кафедри, тобто процедура перевірки відповідності кваліфікаційних робіт установленим вимогам та готовності здобувача вищої освіти до захисту. На зазначеному засіданні кафедри здобувачі вищої освіти доповідають про одержані результати свого дослідження, відповідають на питання науково-педагогічних працівників кафедри, отримують зауваження щодо тексту роботи та своєї доповіді [1, с. 11].

Попереднє обговорення кваліфікаційних робіт на засіданні кафедри проводиться у строки, достатні для усунення виявлених недоліків [1, с. 11].

Про дату попереднього обговорення (попереднього захисту) кваліфікаційних робіт здобувач вищої освіти інформується *не пізніше ніж за два місяці* [1, с. 11].

На попереднє обговорення на засіданні кафедри здобувач вищої освіти має подати кваліфікаційну роботу в завершеному незшитому вигляді [1, с. 11].

Процедуру попереднього обговорення кваліфікаційних робіт визначають кафедри, на яких виконувалися кваліфікаційні роботи [1, с. 11].

За результатами попереднього обговорення кваліфікаційної роботи на засіданні кафедри може бути прийняте одне із зазначених рішень:

- кваліфікаційну роботу до захисту допустити;
- кваліфікаційну роботу допустити до захисту за умови усунення виявлених у ній недоліків;
- кваліфікаційну роботу до захисту не допустити [1, с. 11].

У разі виявлення недоліків надається певний термін для їхнього усунення. Усі недоліки мають бути усунені не пізніше ніж за три дні до дати атестації [1, с. 12].

Про усунення виявлених недоліків керівники кваліфікаційних робіт доповідають завідувачеві кафедри [1, с. 12].

Здобувачі вищої освіти, які не з'явилися на попереднє обговорення кваліфікаційної роботи на засідання кафедри без поважних причин, до захисту не допускаються, про що зазначається у відповідному протоколі засідання кафедри [1, с. 12].

Після попереднього обговорення на засіданні кафедри кваліфікаційні роботи в разі їхньої повної відповідності встановленим вимогам або після усунення виявлених недоліків зшиваються у тверду обкладинку та мають бути підписані й подані здобувачами вищої освіти їхнім керівникам кваліфікаційних робіт [1, с. 12].

3.2. Перевірка кваліфікаційної роботи на академічний плагіат

До попереднього обговорення на засіданні кафедри не допускаються кваліфікаційні роботи, що містять ознаки академічної недоброчесності [1, с. 11].

Перевірка кваліфікаційної роботи на академічний плагіат здійснюється засобами, визначеними у Порядку здійснення заходів перевірки робіт на наявність текстових збігів / ідентичності / схожості із використанням програмно-технічних засобів [2, с. 4] та згідно з Положенням про академічну

добросесність [3], Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців НУК [4].

Порядок перевірки:

1. Текст остаточного варіанта роботи, підписаний науковим керівником, разом із заявою щодо самостійності виконання письмової роботи та ідентичності друкованої й електронної версії роботи, має бути поданий на кафедру в роздрукованому та електронному форматі не пізніше ніж за 14 діб до захисту. Контроль за порівнянням друкованої та електронної версій роботи забезпечує кафедра [2, с. 4].

2. Відповідальна особа на рівні випускаючої кафедри передає кваліфікаційні роботи в електронному вигляді Адміністратору системи (бібліотеки НУК) для перевірки на текстові збіги [2, с. 4].

3. Відповідальна особа передає Звіт текстових збігів / ідентичності / схожості для аналізу та прийняття експертного висновку керівнику кафедри. Звіт текстових збігів / ідентичності / схожості є одним із документів, на підставі яких кафедра приймає рішення про оригінальність роботи і готує висновок про допуск роботи до захисту, який, у випадку захисту роботи, додається до пакету супровідних документів [2, с. 4].

3.3. Процедура прилюдного захисту магістерської роботи

Випускаючі кафедри надають кваліфікаційні роботи та документи, передбачені наступним абзацом, секретареві атестаційної комісії у строки, передбачені Положенням «Про порядок створення та організацію роботи Атестаційної комісії у Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова» [1, с. 12].

До кожної кваліфікаційної роботи мають додаватися такі документи:

- відгук керівника роботи;

- рецензія (дод. Ж);
- акти впровадження (за наявності);
- копії публікацій за темою роботи (за наявності);
- висновок кафедри про допуск (прийняття) роботи до захисту (відповідно до Порядку здійснення заходів з перевірки робіт на наявність текстових збігів / ідентичності / схожості з використанням програмно-технічних засобів) [1, с. 12; 2, с. 4].

У відгуку керівник кваліфікаційної роботи відзначає ступінь самостійності виконаної роботи, наукової новизни дослідження, обґрунтованість і цінність висновків, інші здобутки, а також недоліки, наявність апробації результатів дослідження, приймає рішення про можливість рекомендації роботи до захисту та пропонує попередню оцінку [1, с. 12].

Рецензія на роботу готується висококваліфікованим фахівцем, який спеціалізується на розв'язанні проблем, споріднених із темою роботи. Негативна рецензія не є підставою для підсумкової оцінки « F , F_x » [1, с. 12].

Рецензія повинна відображати позитивні досягнення дипломної роботи та її недоліки, містити аналіз змісту роботи та рекомендацію щодо диференційованої оцінки її якості.

Порядок захисту кваліфікаційних робіт здійснюється відповідно до Положення «Про порядок створення та організацію роботи Атестаційної комісії у Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова» [1, с. 12; 2 с. 9–13].

Після захисту електронні варіанти кваліфікаційних робіт з підписаним титульним аркушем та аркушем завдання або з електронним підписом передаються згідно з «Порядком здійснення заходів з перевірки робіт на наявність текстових збігів / ідентичності / схожості із використанням програмно-технічних засобів» [2], затвердженого Вченою Радою НУК ім. адм. Макарова, до інституційного репозитарію НУК eIR NUOS для подальшого представлення у відкритому доступі [1, с. 12; 2, с. 5].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Положення про випускню кваліфікаційну роботу в Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова. URL: <https://nuos.edu.ua/wp-content/uploads/2024/12/Polozhennya-pro-vipusknu-kvalifikacijnu-robotu-NUK2020.pdf>.

2. Порядок здійснення заходів з перевірки робіт на наявність текстових збігів / ідентичності / схожості із використанням програмно-технічних засобів. URL: <https://nuos.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/Poryadok-pereirka-robit-na-plagiat.pdf>.

3. Про академічну доброчесність у Національному університеті кораблебудування імені адм. Макарова. URL: <https://nuos.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/Polozhennya-Pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>.

4. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців НУК. URL: <https://nuos.edu.ua/wp-content/uploads/2024/12/Polozhennya-pro-zapobigannya-plagiatu-NUK-prav.pdf>.

5. Положення «Про порядок створення та організацію роботи Атестаційної комісії у Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова». URL: <https://nuos.edu.ua/wp-content/uploads/2023/10/Polozhennya-Pro-poryadok-stvorennya-ta-organizaciju-roboti-Atestacijnoi-komisii.pdf>.

6. Сергійчук С. І., Фатєєв М. В. Здобувачу кваліфікації магістра з менеджменту : метод. рекомендації /

С. І. Сергійчук. Миколаїв : НУК, 2010. 116 с. + ел. копія.
URL: <https://eir.nuos.edu.ua/handle/123456789/1027>.

7. Парсяк В. Н., Терьошкіна Н. Є., Воробйова І. А. Наукове дослідження магістранта : у 6 ч. Ч. 1. Методика проведення, формалізації і публічного захисту результатів : навч. посіб. / за ред. проф. В. Н. Парсяка. Миколаїв : НУК, 2013. 202 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Теми кваліфікаційних робіт для освітньо-професійної програми «Менеджмент і бізнес-адміністрування»

Стратегічний менеджмент

1. Формування стратегії сталого розвитку підприємства в умовах глобалізації.
2. Аналіз та оцінка ефективності стратегічних альянсів українських компаній.
3. Розвиток корпоративної соціальної відповідальності як елементу стратегії підприємства.
4. Стратегічне управління інноваціями в сучасних умовах.
5. Стратегічне планування на малих підприємствах.
6. Теорія та практика формування портфеля бізнесу.
7. Стратегічне управління змінами в організації.
8. Аналіз конкурентного середовища та формування конкурентної стратегії.
9. Стратегічне управління ризиками в бізнесі.
10. Стратегічне партнерство як інструмент розвитку бізнесу.

Маркетинг

11. Стратегії та інструменти цифрового маркетингу.
12. Формування та розвиток сильного бренд-менеджменту.
13. Методи та застосування маркетингових досліджень.
14. Управління взаємовідносинами з клієнтами в сучасних умовах.

15. Соціальні мережі як інструмент маркетингу.
16. Особливості та стратегії маркетингу послуг.
17. Екологічно орієнтований *Green*-маркетинг.
18. Особливості та перспективи нішевого маркетингу.
19. Маркетинг спортивних заходів.
20. Маркетинг у сфері туризму.

Фінанси

21. Методи та інструменти фінансового аналізу підприємств.
22. Управління оборотним капіталом підприємства.
23. Формування бюджетів та їх роль у фінансовому управлінні.
24. Оцінка інвестиційних проєктів.
25. Фінансування інноваційних проєктів.
26. Управління фінансовими ризиками.
27. Особливості фінансування великих компаній.
28. Фінансовий менеджмент у некомерційних організаціях.
29. Валютні ризики та хеджування міжнародних фінансів.
30. Особливості та перспективи венчурного фінансування.

Операційний менеджмент

31. Управління ланцюгами поставок (логістика та управління запасами).
32. Оптимізація виробничих процесів.
33. Управління якістю продукції та послуг.
34. Методи та застосування бенчмаркінгу.
35. Практичне застосування теорії обмежень.
36. Принципи та інструменти *Lean*-управління.
37. Системи планування ресурсів підприємства (*ERP*).
38. Методології та інструменти проєктного менеджменту.
39. Операційний менеджмент у сфері послуг.
40. Управління виробничими витратами.

Людські ресурси

41. Управління персоналом в умовах цифровізації.
42. Оцінка ефективності праці персоналу.
43. Розвиток кар'єри співробітників.
44. Формування та розвиток корпоративної культури.
45. Теорії та практики мотивації персоналу.
46. Рекрутинг та відбір персоналу.
47. Управління конфліктами в організації.
48. Організаційне навчання і розвиток.
49. Причини та профілактика стресу на робочому місці.
50. Гендерні аспекти управління персоналом.

Підприємництво

51. Розробка та оцінка бізнес-планів.
52. Особливості управління сімейним бізнесом.
53. Сучасні тенденції соціального підприємництва.
54. Створення та розвиток стартапів.
55. Інноваційне підприємництво.
56. Особливості та перспективи венчурного фінансування.
57. Кроудфандинг як інструмент фінансування стартапів.
58. Роль у розвитку стартапів бізнес-інкубаторів та акселераторів.
59. Особливості та перспективи франшизи у сфері послуг.
60. Створення онлайн-бізнесу (електронна комерція).
61. Особливості та перспективи мікропідприємництва.
62. Роль бізнес-ангелів у розвитку стартапів.
63. Корпоративне підприємництво.
64. Методи та інструменти бізнес-моделювання.
65. Географічна диверсифікація бізнесу.
66. Етичне підприємництво.
67. Створення особистого бренду підприємця.
68. Підприємництво в сільському господарстві.
69. Екологічно чисте підприємництво (зелений бізнес).
70. Створення соціальної цінності (соціальні підприємства).

Міжнародний бізнес

- 71. Міжнародний маркетинг: особливості та стратегії.
- 72. Міжнародні фінанси: валютні ризики та хеджування.
- 73. Міжнародне підприємництво: вихід на зовнішні ринки.
- 74. Культурні особливості ведення бізнесу в різних країнах.
- 75. Міжнародна торгівля: митна справа та експортно-імпортні операції.
- 76. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку.
- 77. Міжнародні коопераційні зв'язки.
- 78. Міжнародний менеджмент проєктів.
- 79. Міжнародна логістика.
- 80. Міжнародне податкове планування.

Управління некомерційними організаціями

- 81. Управління благодійними фондами.
- 82. Управління громадськими організаціями.
- 83. Бізнес-моделі та стратегії соціального підприємництва.
- 84. Залучення коштів і фандрейзинг для некомерційних організацій.
- 85. Управління волонтерськими організаціями.
- 86. Ефективність некомерційних організацій.
- 87. Співпраця бізнесу та некомерційних організацій.
- 88. Управління проєктами в некомерційному секторі.
- 89. Соціальні інвестиції.
- 90. Створення соціальних підприємств.

Цифровий бізнес

- 91. Цифрова трансформація бізнесу.
- 92. Бізнес-аналітика та використання даних для прийняття рішень.
- 93. Кібербезпека в бізнесі.
- 94. Штучний інтелект у бізнесі.

95. Блокчейн-технології в бізнесі.
96. Інтернет речей (IoT) у бізнесі.
97. Мобільні додатки для бізнесу.
98. Платформи та маркетинг електронної комерції.
99. Соціальні медіа для бізнесу.
100. Цифрова трансформація маркетингу.

**Теми кваліфікаційних робіт
для освітньо-професійної програми
«Менеджмент транспортних систем і логістика»**

Логістика та ланцюги поставок

1. Оптимізація логістичних процесів на підприємствах.
2. Управління запасами на виробничих підприємствах.
3. Проектування логістичних систем для електронної комерції.
4. Удосконалення системи управління транспортом на підприємстві.
5. Упровадження системи управління якістю в логістичні процеси.
6. Оцінка ефективності різних видів транспорту для доставки вантажів.
7. Розробка логістичної стратегії для міжнародних компаній.
8. Управління ризиками в логістичних ланцюгах.
9. Упровадження інноваційних технологій у логістику (IoT, блокчейн).
10. Створення ефективних логістичних центрів.

Транспортний менеджмент

11. Управління автотранспортним підприємством.
12. Організація пасажирських перевезень у міському транспорті.
13. Аналіз та оцінка ефективності роботи залізничного транспорту.
14. Особливості та проблеми управління повітряним транспортом.
15. Організація та управління морських перевезень.
16. Перспективи розвитку річкового транспорту в Україні.

17. Організація та управління міжмодальними перевезеннями.

18. Тарифна політика на транспорті.

19. Страхування транспортних ризиків.

20. Екологічні проблеми транспорту та шляхи їх розв'язання.

Інформаційні технології у транспорті та логістиці

21. Упровадження геоінформаційних систем у транспортну логістику.

22. Розробка програмного забезпечення для управління транспортними процесами.

23. Застосування систем електронного документообігу в транспорті.

24. Створення цифрових платформ для бронювання та оплати транспортних послуг.

25. Використання великих даних у логістиці для прийняття рішень.

26. Кібербезпека в транспортних системах.

27. Штучний інтелект в управлінні транспортом.

28. Роботизовані системи у складській логістиці.

29. Моделювання транспортних потоків.

30. Системи GPS-моніторингу транспортних засобів.

Економіка транспорту та логістики

31. Економічна ефективність транспортних систем.

32. Інвестиції в транспортну інфраструктуру.

33. Тарифна політика на транспорті: економічні аспекти.

34. Економіка транспортних перевезень.

35. Аналіз транспортних витрат підприємства.

36. Економічна оцінка впливу транспортних проєктів.

37. Транспортні витрати як фактор конкурентоспроможності.

38. Державне регулювання транспортної галузі.

39. Економічні аспекти розвитку міського транспорту.

40. Економіка міжнародних транспортних перевезень.

Спеціальна тематика

41. Управління транспортними компаніями в умовах кризи.
42. Логістика гуманітарної допомоги.
43. Транспортна логістика в оборонно-промисловому комплексі.
44. Логістика електромобілів.
45. Транспортна інфраструктура як фактор розвитку регіонів.
46. Логістика в аграрному секторі.
47. Транспортна безпека.
48. Екологічно чистий транспорт.
49. Логістика відходів.
50. Транспортні системи майбутнього.

ДОДАТОК В

Гаранту освітньої програми

(ПІБ гаранта ОП)

(ПІБ здобувача вищої освіти)

групи _____, _____ курсу

(спеціальність, освітня програма)

Заява

Прошу затвердити тему випускної кваліфікаційної роботи:

дата

підпис студента

Узгоджено керівник роботи

Підпис керівника

ДОДАТОК Г

Приклад оформлення титульного аркуша

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
Факультет економіки та екології моря

Кафедра менеджменту

«Допущений до захисту»
Завідувач кафедри

Ім'я, прізвище

«__» _____ 20 р.

Кваліфікаційна робота
на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти
на тему: _____

Виконав: студент _____ групи

(підпис)

Керівник роботи:

(посада, науковий ступень, вчене звання)

(підпис)

Миколаїв – 20__ року

ДОДАТОК Д

Форма оформлення завдання

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування імені адмірала
Макарова
Факультет економіки та екології моря

Кафедра менеджменту
Спеціальність D3 «Менеджмент»
Освітня програма «Менеджмент і бізнес-адміністрування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми
_____ Ім'я, прізвище
(підпис)

« ____ » _____ 20 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Студенту _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____
Керівник роботи _____

Затверджені наказом ректора № ____ від « ____ » _____ року

2. Термін подання роботи: _____

3. Вихідні дані по роботі: матеріали практик, навчальні, наукові видання, публікації в періодичній літературі та інтернеті, власні дослідження автора, звітність підприємств _____

4. Перелік питань, що належать до розробки (найменування розділів)
розглянути теоретичні й методологічні основи _____ ;
провести аналіз _____ ;
запропонувати _____ .

5. Перелік презентаційних матеріалів _____

6. Консультанти розділів роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Терміни виконання етапів роботи	Примітка
1	Визначення наукового керівника роботи		
2	Вибір теми роботи та її узгодження з науковим керівником		
3	Складання попереднього плану роботи, узгодження його з науковим керівником		
4	Затвердження теми роботи		
5	Проведення досліджень		
6	Опрацювання та викладення результатів досліджень		
7	Оформлення кваліфікаційної роботи		
8	Подання рукопису кваліфікаційної роботи, презентаційного матеріалу на попередній захист		
9	Подання роботи рецензенту та отримання рецензії		
10	Захист роботи перед Атестаційною комісією	За графіком	

Студент _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

Керівник роботи _____

ДОДАТОК Е

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. (НАЗВА)	7
1.1. (Назва)	7
1.2. (Назва)	17
1.3. (Назва)	25
РОЗДІЛ 2. (НАЗВА)	33
2.1. (Назва)	33
2.2. (Назва)	48
РОЗДІЛ 3. (НАЗВА)	66
3.1. (Назва)	66
3.2. (Назва)	79
ВИСНОВКИ	89
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	94
ДОДАТКИ	
Додаток А	97
Додаток Б	101

ДОДАТОК Ж

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу ступеня вищої освіти « _____ »
виконану на тему « _____ »

(повна назва теми КР)

студентом(-кою) « _____ »

(ІПБ)

Рецензент « _____ »

(посада, науковий ступінь, вчене звання) (підпис) (ініціали, прізвище)

Пам'ятка рецензенту

Рецензія складається у довільній формі (використання бланків-шаблонів неприпустимо) із зазначенням: відповідності кваліфікаційної роботи затвердженій темі та завданню; актуальності теми; реально-сті роботи (виконання на замовлення підприємств, організацій, за науковою тематикою кафедри, НДІ тощо); загальний огляд змісту роботи, при цьому рецензент оцінює кожний розділ роботи, глибину техніко-економічного обґрунтування прийняття рішень (для проєкту); ступеня використання сучасних досягнень науки, техніки, виробництва, інформаційних та інженерних технологій; оригінальності прийнятих рішень та отриманих результатів; правильності проведених розрахунків і конструкторсько-технологічних рішень; наявності і повноти експериментального (математичного моделювання) підтвердження прийнятих рішень; якості виконання пояснювальної записки, відповідності креслень вимогам стандартів; можливості впровадження результатів; недоліків; загальна оцінка (за 100-бальною шкалою), яку, на думку рецензента заслуговує робота та її відповідність вимогам, можливості присвоєння студенту-випускнику відповідної кваліфікації (формулювання згідно з навчальним планом напряму підготовки або спеціальності та освітній програмі) [1, с. 25].

Навчальне видання

ВОЛОСЮК Марина Валеріївна
СЕРГІЙЧУК Сергій Ілліч

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до виконання кваліфікаційної роботи магістра
для спеціальності ДЗ «Менеджмент»

Комп'ютерна правка й коректура *О. Г. Костенко*
Комп'ютерне верстання *Ю. С. Семенченко*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 2,33. Тираж 100 прим. Вид. № 24. Зам. № 1411-61.

Видавець і виготівник Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова

просп. Героїв України, 9, м. Миколаїв, 54007

E-mail : publishing@nuos.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6402 від 19.09.2018 р.